

Zespół Interdyscyplinarny

49-130 Tułowice, ul. Porcelanowa 8, tel. (77) 4600-671, e-mail:zi@opstulowice.pl

Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Tułowicach za rok 2023

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej został powołany Zarządzeniem Nr 428/2023 Burmistrza Tułowic z dnia 6 września 2023 roku celem realizacji działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Tułowice. Celem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych.

Zespół Interdyscyplinarny działa w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2027. Powołany został Uchwałą Nr LIX/314/23 Rady Miejskiej w Tułowicach z dnia 23 czerwca 2023 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie gminy Tułowice.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Domowej działają na podstawie wyżej wymienionych aktów prawnych oraz porozumień zawartych między Burmistrzem Tułowic a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Członkowie Zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków zawodowych i służbowych lub społecznie. Porozumienie stanowi jednocześnie formę zobowiązania do zapewnienia i tworzenia możliwości, udziału w posiedzeniach i pracach zespołu lub grup diagnostyczno-pomocowych wytypowanych przedstawicieli.

Zgodnie uchwałą nr XXV/134/20 Rady Miejskiej w Tułowicach w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego przekazuje Radzie Miejskiej w Tułowicach sprawozdanie z działalności Zespołu za rok kalendarzowy do 30 marca roku następnego.

Rok 2023 to rok, w którym zaczęło obowiązywać wiele zmian istotnych, czy wręcz podstawowych dla funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej. W tym kontekście na uwagę zasługują w szczególności:

- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 535),
- Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 289).

22 czerwca 2023 r. weszły w życie ważne zmiany w przepisach dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz.535). Przepisy zmieniły terminologię stosowaną w ustawie – **pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową**. Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę

Zespół Interdyscyplinarny

49-130 Tułowice, ul. Porcelanowa 8, tel. (77) 4600-671, e-mail:zi@opstulowice.pl

jako taką, w której przemoc występuje. Również w w/w ustawie obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Nowelizacja rozszerza również dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne formy, tj. przemoc ekonomiczną oraz cyberprzemoc. Krąg osób, na które oddziałują zmienione przepisy ustawy zostały rozszerzone między innymi o byłego małżonka, byłego partnera, lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. **W myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej to:**

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Zmiany dotyczą m.in. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych i kuratorów sądowych. Ponadto nowelizacja wprowadza zmiany w

Zespół Interdyscyplinarny

49-130 Tułowice, ul. Porcelanowa 8, tel. (77) 4600-671, e-mail:zi@opstulowice.pl

organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych ustanawia grupy diagnostyczno-pomocowe. Zmiany dotyczą również procedury „Niebieskie Karty”, jedną z nich jest wprowadzony obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze NK przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw poszerza od połowy sierpnia 2023 r. katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, m.in. o:

- zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej,
- zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy, lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej i przebywania na tym terenie.

W dniu 6 września 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. (Dz. U. z 2023, poz. 1870), w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (NK).

„Niebieska Karta” - to rozpoznanie zaburzeń życia rodzinnego wywołanych stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy oraz podjęcie działań interwencyjnych.

Do realizacji wymienionej procedury zobligowani są przedstawiciele policji, sądu, ośrodków pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia i gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta–A” przez przedstawiciela wyżej wymienionych podmiotów, który zostaje przekazany do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, który z kolei niezwłocznie przekazuje go członkom Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy diagnostyczno-pomocowej.

Grupy diagnostyczno-pomocowe zajmują się rozwiązywaniem problemów związanych z występowaniem przemocy w indywidualnych przypadkach, według procedury „Niebieskie Karty”. Dokonując analizy sytuacji rodzinnej - wypełniając formularz „Niebieska Karta – C”, z osobą wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą oraz „Niebieska Karta – D”, z osobą wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Podczas posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego omawiano problemy zjawiska przemocy domowej występujące w jednostkach reprezentowanych przez członków Zespołu. Podejmowano działania wynikające z procedury „Niebieskie Karty”, ustalono plany działań w indywidualnych przypadkach.

W roku 2023, do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 10 formularzy „Niebieskie Karty -A” , które sporządzone zostały przez: 1 przez szkołę, 1 przez OPS i 8 przez Policję.

Oprócz w/w kart Zespół Interdyscyplinarny prowadził prace łącznie w 10 rodzinach, w tym 3 rodzinach, w których procedura była wszczęta w poprzednich latach.

Procedurę „Niebieskie Karty” realizowano podczas spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. Głównym problemem przemocy było nadużywanie alkoholu oraz skomplikowane konflikty rodzinne.

Zespół Interdyscyplinarny

49-130 Tułowice, ul. Porcelanowa 8, tel. (77) 4600-671, e-mail:zi@opstulowice.pl

W minionym roku członkowie Zespołu systematycznie brali udział w **6** posiedzeniach, na których omawiano realizację procedury „Niebieskie Karty” na terenie gminy oraz działania w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2027.

Od miesiąca stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku odbyło się **67** posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych. Grupy robocze były prowadzone w zależności od zgłaszanych potrzeb i wynikały z problemów w indywidualnych przypadkach. Członkami grup roboczych byli: pracownicy socjalni, dzielnicowi, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tułowicach, pedagodzy szkolni, kuratorzy zawodowi, przedstawiciele oświaty, służby zdrowia. Udział w/w osób był bardzo ważny.

Na spotkania grup roboczych zapraszane były osoby, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą- ofiary przemocy oraz wzywane osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc. Podczas tych spotkań były podejmowane działania na rzecz 10 rodzin.

W **6** przypadkach zakończono procedurę „Niebieskie Karty” tj. w:

3 przypadkach z uwagi na ustanie przemocy, 3 przypadkach z uwagi na brak zasadności podejmowania działań.

Wspólna wymiana doświadczeń, spostrzeżeń pozwalała podjąć szersze działania pomocowe. Bezpośredni sposób przekazywania informacji, podejmowanie konkretnych działań niewątpliwie usprawniały pracę i znacznie szybciej pozwalały na osiągnięcie zamierzonego celu.

Efekty działań grup roboczych:

- **2** osoby zostały skierowane na spotkanie do Punktu Konsultacyjnego, celem zmotywowania do podjęcia leczenia swojego uzależnienia,
- **1** osoba została skierowana do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, celem podjęcia leczenia odwykowego,
- **1** osoby uzyskały wsparcie z zakresu poradnictwa rodzinnego oraz zawodowego,
- **7** osób otrzymało wsparcie psychologiczne,
- **3** osoby otrzymały pomoc prawną,
- **2** osoby otrzymały poradnictwo medyczne,
- **6** osób otrzymało pomoc pedagogiczną,
- **10** osób objętych zostało wsparciem pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Tułowicach.

Z przebiegu spotkań grup roboczych wynika, że interdyscyplinarność ma wiele zalet:

– szybki i pełny przepływ informacji między służbami społecznymi, możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, nie powielających się i wykluczających się wzajemnie. W trakcie naszych spotkań mogliśmy zapoznać się ze sposobem realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez poszczególne instytucje. Członkowie zespołu spotykali się regularnie i przeprowadzali wizyty domowe w środowiskach potrzebujących wsparcia.

Zespół Interdyscyplinarny w 2023 roku realizował również działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2021-2027.

Zespół Interdyscyplinarny

49-130 Tułowice, ul. Porcelanowa 8, tel. (77) 4600-671, e-mail:zi@opstulowice.pl

Dbając o edukację w zakresie przemocy i mając na uwadze dobro poszkodowanych, w tym dzieci członkowie zespołu podnosili swoje kwalifikacje i uczestniczyli w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Podobnie jak w latach ubiegłych Zespół Interdyscyplinarny w Tułowicach prowadził działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednym z nich jest realizowana kampania ulotkowa i plakatowa. Polega na dystrybuowaniu ulotek informacyjnych zawierających informacje dotyczące przemocy w rodzinie oraz dostępnych form pomocy dla osób uwikłanych w przemoc domową. Na ulotkach zamieszczone były adresy instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz numery telefonów, gdzie szukać pomocy. Ulotki i plakaty są przekazywane na bieżąco do placówek oświatowych, dostępne w Punkcie Konsultacyjnym działającym w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej.

Instytucje i podmioty starają się maksymalnie wspierać rodziny w trudnych sytuacjach życiowych, w szczególności dzieci.

Profesjonalna pomoc świadczona w roku sprawozdawczym to przede wszystkim oddziaływanie wspierające, które były skierowane do osób będących w trudnej sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą ze strony najbliższych. Realizowane przez instytucje świadczące pomoc osobom dotkniętym przemocą domową formy pomocy (min. poradnictwo prawne, psychologiczne z zakresu uzależnień) mogły się przekładać na tworzenie lepszej jakości życia osób, które korzystały z oddziaływań wspierających. Można również stwierdzić, że działania o tym charakterze zmniejszyły poczucie osamotnienia i bezradności wielu osób zgłaszających się po pomoc, co oznacza, że zniwelowały zagrożenie ich wykluczeniem społecznym.

Obsługę organizacyjno–techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach.

Nie reagując na przemoc bierzemy na siebie odpowiedzialność za cierpienie drugiego człowieka, a być może i jego życie. Dlatego naszym obowiązkiem moralnym jest zgłaszanie odpowiednim służbom przypadków przemocy. Przemoc doznawana ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę.

Interdyscyplinarne podejście daje poczucie skuteczności, kompetencji, że wykorzystano się wszystkie możliwości, jakie gmina posiada, a zaplanowana wspólna, profesjonalna pomoc przyniesie lepsze rezultaty. Osoby doznające przemocy potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej, medycznej, a także wsparcia emocjonalnego. Dlatego przeciwdziałanie przemocy w rodzinie nie może opierać się wyłącznie na działalności jednej instytucji, gdyż żadna z nich nie ma wystarczających narzędzi, kompetencji i możliwości rozwiązania wszystkich problemów rodziny.

Porównując naszą pracę z innymi zespołami można stwierdzić, że pracujemy dobrze. Wypływa to z faktu, że na naszym terenie jest dostępność do takich placówek jak Punkt Konsultacyjny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeszkolona kadra – pracownicy socjalni, policjanci, pedagodzy, kuratorzy sądowi.

Brakuje natomiast mieszkań na potrzeby osób, które z uwagi na przemoc muszą opuścić dom, a najczęściej są to najślabi członkowie rodziny, czyli dzieci.

Zespół Interdyscyplinarny

49-130 Tułowice, ul. Porcelanowa 8, tel. (77) 4600-671, e-mail:zi@opstulowice.pl

Nadal jednak brak jest odpowiednich narzędzi nacisku na osoby podejrzane o stosowanie przemocy, nakładających na nich obowiązek uczestnictwa w spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych.

Wskazana jest kontynuacja działań szkoleniowych, w tym umożliwienie przedstawicielom służb doskonalenia kompetencji miękkich, m.in. umiejętności psychologicznych z zakresu komunikacji interpersonalnej, umiejętności motywowania do zmiany. Wskazane jest także aktualizowanie wiedzy z zakresu procedur interwencyjnych i przepisów prawnych. Powyższe zwiększy prawdopodobieństwo tego, że przedstawiciele służb zaangażowanych w prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” będą realizowali swoje obowiązki na wysokim poziomie, a osoby uwikłane w przemoc skorzystają z dostępnej w Gminie Tułowice oferty pomocowej.

Sporządziła:

Ewa Ziubrzycka-Bień

Tułowice, 11.03.2024 r.